

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

40. GENEL KURUL TOPLANTISI

KONUŞMASI

**21 Ocak 2010
İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxioffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın kurucularımız, başkanlarımız ve değerli üyeler ,

Bundan üç yıl önce büyük bir heyecan ve gururla devraldığım TÜSİAD başkanlığından bugün ayrılıyorum.

Son kez bu sıfatımla huzurlarınızda olmaktan her zamanki gibi mutluluk duyuyorum.

Öncelikle tehlikeli bir kaza geçirdiği için hastanede olan Yüksek İstişare Konseyi Başkanımız Mustafa Koç'a geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum.

Kendisine acil şifalar diliyorum.

Haiti'nin geçirmiş olduğu deprem felaketi nedeniyle ne kadar zor günler geçirdiğini biliyoruz, acılarını paylaşıyoruz. Yakın geçmişte aynı gündemi yaşayan bir ülke olarak onların bir an önce yaralarını sarmalarını diliyorum.

Geçtiğimiz üç yıl Türkiye'de köklü siyasi değişikliklerin yaşandığı, dünya ekonomisinin derin bir krize girdiği döneme denk geldi.

Henüz sıkıntıların ya da yaşanan çalkantıların bittiğini söylememiz zor. Ancak bu çalkantılardan sonra ortaya çıkacak tablonun hepimiz açısından sağlıklı ve ümit verici olacağından şüphe etmiyorum.

Dünya ekonomik ve siyasal olarak benzeri ancak büyük yapısal dönüşüm dönemlerinde görülen bir değişimden geçiyor. 1930lardan beri yaşanan en derin ekonomik krizin ortaya çıkardığı tabloda küresel ekonomik gücün sanayileşmiş Batı dünyasından BRIC ülkelerine doğru kaydığını görüyoruz. Soğuk Savaş döneminde şekillenen kurumsal düzenlemeler çağımız dünyasında yetersiz kalmaya başlıyor.

Dünya ekonomisiyle ilgili kararların bundan böyle sadece G-7 bünyesinde değil, daha geniş bir platform olan G-20 bünyesinde alınmasına karar veriliyor. Küresel ekonominin yönetiminin daha katılımcı ve demokratik hale getirilmesi ihtiyacı kuvvetle hissediliyor.

Ekonomide tanık olduğumuz bu güç kaymasının bir sonucu olarak kalkınmakta olan ülkeler dünya siyasetinde daha fazla söz sahibi olmak istiyor.

Dünyada yeni bir güç dağılımı ve dengesi şekillenirken Birleşmiş Milletlerin örgüt yapısının da, daha katılımcı ve demokratik bir yönde, bugünün gerçeklerine uyacak şekilde yeniden düzenlenmesi gündemde.

Değerli üyeler,

Türkiye bu tablo içinde öne çıkan bir ülkedir. G-20 üyesi ve bölgesel bir güç olarak profili yükselen bir devlettir. Merkezinde bulunduğu, hepsi de sorunlu çevre bölgelerin ekonomik dinamosu konumundadır.

Batı'ya açık, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olmasından dolayı Türkiye'nin 'yumuşak' gücüyle etrafını etkileyebilen bir ülke haline geldiğini görüyoruz.

Gelecek dönemin uluslararası dinamikleri, enerjinin jeopolitiği ve ekonomisi, Türkiye'yi uluslararası sistemde daha öne çıkan bir rol oynamaya neredeyse itiyor. Ne var ki bu potansiyelin hayata geçirilmesi için gereken toplumsal ve siyasal huzura, mutabakat zeminine, dayanışma ruhuna henüz kavuşmuş değiliz.

Değerli üyeler,

Türkiye ekonomisine 2 boyutta yaklaşmak doğru olacaktır.

Birinci boyut, Türkiye'yi diğer tüm ülkeler gibi dışsal olarak etkileyen küresel daralma.

Yatırım ve ticaret alanında faaliyetlerinin yarısından fazlasını Avrupa ile gerçekleştiren Türkiye'nin bu dalgalanmadan hasarsız çıkması şüphesiz ki mümkün değildi. Nitekim, 2009 yılında gerçekleşecek olan yüzde 6'lık daralmanın belki önemli bir bölümünü bu dışsal unsur ile ilişkilendirebiliriz.

Ancak sıkıntının kayda değer bir bölümü maalesef içsel olgular ile de ilişkilidir. Bu olguları, 2007 sonlarında başlayan siyasi hareketlilik ve belirsizlik, AB sürecinde belirgin yavaşlama, kamu mali dengelerinde bozulma ve son olarak mikro-yapısal uyum sürecinin aksamaması olarak sıralamak mümkün.

Sorumuz basittir. Türkiye yeniden büyüebilmek için ne yapmalıdır? Büyümeyi kalıcı kılabilecek, sürdürülebilir olmasını sağlayacak faktörler nelerdir?

Birinci öncelik verimlilik tabanlı mikro yapısal uyumun hızlandırılmasıdır. Bunu tamamlayacak unsur ise dış kaynak enjeksiyonu ve AB uyumudur. Tüm bunlar gerçekleştiği takdirde Türkiye kriz sonrası dönemde, potansiyel büyüme oranlarına yaklaşabilecektir.

Bu tablo içinde, işsizlik olgusu hem Türkiye'de hem dünyada sosyal dengeleri zorlayacak en önemli meseledir. Önümüzdeki dönemde, doğrudan mevcut işsizlerimize yönelik aktif işgücü politikaları geliştirmek zorundayız.

Zira gelecek yıllarda gerçekleşecek büyüme işsizlik olgusunu ancak sınırlı olarak kontrol edebilecektir. Bu yönde atılmış olan esnek işgücü piyasası ve aktif işgücü politikalarını destekliyoruz. Bu politikaların gelişmesi yönünde biz de katkı sağlamaya çalışıyoruz.

Dünya ekonomileri 2010 yılında bir önceki yılın canlandırma paketlerini ve kurtarma programlarını gözden geçiriyor. Daralma ve durgunluktan ne şekilde ve hangi vadede çıkılacağı konusuna kafa yoruyor.

Gelişmiş ülkeler için 2010 yılında hızlı bir çıkış programından bahsetmek mümkün değil. Krizden nispeten az etkilenen Asya ülkeleri açısından ise böyle bir politikaya zaten ihtiyaç yok.

Türkiye bu iki yapının arasında bir yerde duruyor. O halde biz kendi koşullarımızı iyi tahlil etmek, bize uygun çıkış politikasını tasarlamak zorundayız.

Bu durum aslında, IMF anlaşması konusunu daha gerçekçi bir şekilde değerlendirmemiz gerektiğine de işaret ediyor. Bu bağlamda daha önce belirttiğimiz üzere, orta vadeli programı gerekli ve bütüncül bulmakla birlikte tek başına yeterli olmayacağını düşünüyoruz.

Değerli üyeler,

Geçtiğimiz üç yıl içinde Türkiye sert siyasi tartışmalara tanık oldu:

Anayasa değişikliği, Anayasa Mahkemesi'nin kararları, Cumhurbaşkanlığı seçimine yapılan müdahaleler, parti kapatma davaları ve yaşanmakta olan kutuplaşmalar gündemimizi fazlasıyla işgal etti.

Türkiye'nin yıllardan beri tartıştığı Kürt meselesiyle ilgili demokratik açılım tabi doğru bir karardı. Ancak amaçtan çok yapılaş yöntemi nedeniyle olması gereken toplumsal ve siyasal mutabakata ulaşamadı.

Sıradan bir ülkede bu saydıklarımın her biri başlı başına istikrarsızlık işareti sayılabilecekken, Türkiye hepsini bir arada yaşadı.

Ergenekon soruşturması kapsamındaki gelişmeler ve iddialar hem sivil-asker ilişkilerinin niteliği hem de adil yargılanma hakkı üzerinde daha etraflıca düşünmemize yol açtı.

TÜSİAD sivilleşmeyi her zaman bir öncelik olarak gördü ve kategorik olarak destekledi.

Demokratik işleyişe müdahalelerde alınan tavır da bunun en açık göstergesidir.

Hükümet Anayasa değişikliği yapmak istediğinde bu konudaki tüm birikimimizi kullanarak böyle bir açılıma destek vermek istedik. Topyekün bir yenilenme, yepyeni bir Anayasal felsefe ve ruh ile işe girişilmesini istedik. Yeni Anayasayı olabilecek en geniş toplumsal mutabakata dayandırmak gereğini vurguladık.

Başörtülü öğrencilerin üniversitelere girememesinin yarattığı toplumsal, vicdani ve etik problemin yumuşak bir geçiş ile çözülmesini istiyorduk. Bunu genel bir demokratikleşme ve liberalleşme paketinin içinde gündeme getirmenin doğru olduğunu savunduk. Nitekim, yöntem yanlışlığı hem bu değişikliğin hem de genel bir Anayasa yenilenmesinin önünü tıkadı.

Değerli üyeler,

Türkiye açısından bir referans noktası olan AB üyelik süreci son üç yılda neredeyse donma noktasına geldi. Avrupa'nın yaşadığı kimlik krizi, kurumsal kilitlenme son iki yıldaki ekonomik krizle birleşince AB'nin yol gösterici işlevi geriledi.

Bazı üye ülkelerin siyasetçilerinin Türkiye'ye yönelik açık husumeti toplumumuzda bu hedefe yönelik heyecanı törpüledi.

Ancak öyle bir ortamda bile kurum olarak TÜSİAD, bir değerler bütünü olarak inandığı AB hedefinin önemini vurgulamayı sürdürdü. Hem Avrupa Birliği'ni veya üyelerini çeşitli konularda tutumlarını düzeltmeleri için uyardı, hem de Türkiye'de heyecanın diri tutulmasına çalıştı.

Değerli üyeler,

Gerçekten de pek çok bakımdan bilinmeyen sularda yol almak zorundaydık. İşimiz zordu. Bu koşullarda TÜSİAD, sorunların aşılmasında kendi imkanlarını seferber ederek kamuoyunu aydınlatmaya ve öncülük etmeye çalıştı.

Anadolu'daki diğer işadamları dernekleriyle işbirliğimiz giderek güçlendi. Onlarla birlikte yaptığımız çalışmalar TÜSİAD'ın kırk yıllık birikimini paylaşabilmesi açısından bize önemli bir fırsat sağladı. Biz de bu temaslar sayesinde hem ülkemizi ve sorunlarını daha detaylı anlayabildik, hem de ülkemizin bastırılmaz ekonomik enerjisine yakından tanıklık edebildik.

Bu dönem boyunca dernek olarak tutumumuz, uzun zamandır dile getirdiğimiz ilkeler çerçevesinde belirlendi. Yani aslında sabit bir noktadan olaylara baktık, görüşlerimizi oluşturduk.

Attığımız her adımda demokrasimizin derinleşmesi, rekabet gücümüzün artırılması ekonomimizin güçlenmesi, hukukun üstünlüğünün yerleşmesi ve siyaset zihniyetimizin liberalleşmesi hedeflerini kendimize rehber belledik. Çıkışlarımız, uyarılarımız, eleştirilerimiz hep bu vizyona bağlı kaygılardan beslendi.

Bugün de baskıcı yapıların kırılmasından nasıl memnuniyet duyuyorsak, yeni yapılanmada hukukun temel ilkelerinin çiğnenmesinden, yeni baskı odakları yaratılması ihtimalinden de o denli rahatsızlık hissediyoruz.

Değerli üyeler,

Modernleşme, özgürleşme, demokratikleşme, piyasa ekonomisi içinde kalkınmayı sağlama, dünyaya ve dünyanın rekabetine açılma. Bunlar 21. Yüzyılda önde gelen bir ulus konumuna ulaşabilmemizin gerekli şartlarıdır.

Aslında saydıklarım gerçekleşmesi kolay olmayan ve hiç bir ülkenin de tam anlamıyla gerçekleştiremediği hedeflerdir.

En ileri düzeyde bu hedefe yaklaşmış Batılı ülkelerin tarihinde, en az iki yüzyıllık büyük sancılar, sarsıntılar, komünizmden faşizme kadar uzanan savrulmalar, savaşlar görülür. O boyutlarda değilse bile, Türkiye'miz de değişimin şiddetli sancılarını ve nimetlerini birlikte yaşamaktadır.

Bu bağlamda yeniye direniş ne ölçüde sert olduysa, yeniye temsil etme iddiası taşıyanların tarzı da o denli sertti. Maalesef çatışma dilinin yerine koyabileceğimiz bir eleştiri, müzakere ve uzlaşma dilini geliştiremedik.

Değerli üyeler

2010'lu yıllarda dünya geçen on yılın miras bıraktığı sorunlarla uğraşmayı sürdürecektir. Her yerde gelecek on yılın tasarımının yapıldığını görüyoruz. Dünyadaki yeni güç dağılımından yüksek bir pay almak üzere, ön plandaki ülkeler hazırlıklarını artırıyor.

Türkiye'nin de önünde bu on yılı ve ötesini kurgulamak gibi bir görev daha doğrusu bir zorunluluk var.

Eski yapımız, zihniyetimiz ve alışkanlıklarımızla 21. Yüzyıla ayak uyduramayacağımız belli oldu. Dolayısıyla yeniye nasıl kuracağımız sorusuna daha fazla odaklanmalıyız. Bu değişimi bir toplumsal ve siyasal konsensüs oluşturarak gerçekleştirebilirsek süreçten daha da güçlenerek çıkacağımıza kuşku yok.

Yıllardır söylediğimizi bugün yine tekrarlıyoruz: siyasi partiler yasası ve seçim yasası değişmelidir.

Siyaset ve toplum arasındaki bağlar güçlendirilmeli, kontrol-denge mekanizmaları iyi işletilmeli ve yargı tarafsızlığı ve bağımsızlığı tam anlamıyla sağlanmalıdır. Bunlar gerçekleşmeden demokrasimizin derinleşmesi de, adil bir temsile kavuşmamız da söz konusu olamaz.

Yine yıllardır gündeme getirdiğimiz iki konuya daha dikkat çekmek istiyorum.

Birincisi eğitim.

Eğitim sistemimizin yeniden kurgulanması, ekonomik kalkınmamızı destekleyecek şekilde yeni bir felsefeye ve işleyişe kavuşması şarttır.

İkincisi kadın konusu.

Kadınların eğitimi, işgücüne ve siyasete katılımı konusunda bugün bulunduğumuz nokta, doğrusunu söylemek gerekirse içler acısıdır. Kadınlarının enerji ve becerilerini değerlendiremeyen hiç bir toplum 21. Yüzyılın kalkınma yarışında kayda değer bir başarı gösteremeyecektir.

Değerli üyeler,

Üç yıl öncesine göre Türkiye'nin uluslararası sistem içinde daha yüksek bir profile sahip olduğuna kuşku yok. Bölgesel entegrasyon yolunda atılan adımlara, Ermenistan'la ilişkilerin normalleşmesi için protokollerin imzalanmasına, İran meselesinin yeni bir bölgesel kriz yaratmaması için gösterilen çabalara destek veriyoruz.

En önemli müttefikimiz ABD ile olan ilişkilerimizde son üç yılda kanımca hatırı sayılır bir iyileşme yaşadık.

Ortadoğu'nun ve Kafkasların bugünkü durumunda Türkiye'nin çevresindeki gelişmelere kayıtsız kalması beklenemezdi.

Üstelik sürdürdüğü yapıcı dış politika anlayışıyla Türkiye, çevresine istikrar getirecek bir tutum içinde.

Ne var ki bu açılımlara gönülden destek vermekle birlikte AB sürecinin canlandırılmasının da şart olduğu kanısındayız. Hatta bizim katılmadığımız ama son zamanlarda dünya kamuoyunda tartışılan eksen kayması izlenimini AB sürecindeki yavaşlamaya bağlamak mümkün diye düşünüyoruz.

Değerli üyeler,

Genel Kurul'un huzurunda üç yıldır yönetim kurulumuz ile birlikte izlediğimiz çizginin muhasebesini yapmaya çalıştım.

Başkanlığım süresince temel ilkemiz TÜSİAD'ın onuruna ve tarihi misyonuna özen göstermek, bunu sürdürmek oldu. Yönetim kurulu olarak tüm gücümüzle TÜSİAD'ın hedeflerini savunduk.

Kendi adıma son olarak şunu söylemek isterim. Türkiye'deki değişimin ne denli meşakkatli, kutuplaştırıcı ve sert geçeceği konusunda başlangıçta fazlasıyla iyimser olduğumu özellikle son bir yıl içinde iyice idrak ettim.

Ancak yaşadığımız sürecin zorluğunu görmem ülkemizin geleceği hakkındaki iyimserliğimi köreltmedi.

Tüm mücadelemizi bu iyimser bakışla ve Türkiye'nin daha müreffeh, daha huzurlu, daha barışçı bir ülke olması için verdik.

Bu muhasebeyi de yaparak, bana üç yıl önce verdiğiniz şerefli görevi yeni başkanımıza engin bir huzur içinde devrediyorum.

Kendisine ve yeni yönetim kuruluna başarılar diliyorum

Değerli üyeler

Başkanlığı bırakırken, hiç bir zaman ve hiç bir konuda esirgemediğiniz desteğiniz için şükranlarımı kabul etmenizi rica ediyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.